

Spis treści

Wykaz skrótów	X
Wstęp	XIII
Nota edytorska.....	XXII

Dokumenty

Rozdział I

Od początku wojny do zamknięcia getta

Dok. 1. Po 12.1939, Warszawa – getto. [Eliasz (Eliahu) Gutkowski], Relacja pt. "לאָדזש" [„Łódź”]	2
Dok. 2. Po 11.1939, b.m. Fela Wiernikówna, Relacja pt. „Wspomnienia i przeżycia wojenne”	9
Dok. 3. Po 03.1941, b.m. [Jakub Samson?], Relacja pt. "איבערלעבענישן פֿון אַן אַרבעטער" „Przeżycia robotniczej rodziny w Łodzi i Warszawie. Wrzesień 1939 – marzec 1941”].....	19
Dok. 4. Po 10.1941, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. „Moja druga ucieczka z Łodzi” (10.1941 r.)	23
Dok. 5. Po 16.11.1940, Warszawa – getto. N.N., Wspomnienia pt. „W okupowanej Łodzi”	28
Dok. 6. Po 09.1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "מיין אַרויסגייין פֿון לאָדזש" [„Moje wyjście z Łodzi”].....	51
Dok. 7. Po 09.1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "לאָדזש" [„Łódź”].....	54
Dok. 8. Po 09.1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "דאָס צוריקגיין נאָך לאָדזש" [„Powrót do Łodzi”]	56
Dok. 9. Po 1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "די באַנק-היזער אין לאָדזש" [„Domy bankowe w Łodzi”]	59
Dok. 10. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "פֿון לאָדזש" [„Z Łodzi”]	61

VI Spis treści

Dok. 11. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "פֿון לאָדזש" [„Z Łodzi”]	63
Dok. 12. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja z Łodzi	66
Dok. 13. Po 03.1941, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "רעפֿלעקסן פֿון לאָדזש" [„Łódzkie refleksje”] (03.1941 r.)	69
Dok. 14. Po 18.04.1942, Warszawa – getto. N.N., Wspomnienia z Łodzi i Warszawy (fragment)	72
Dok. 15. Po 1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "מינע איבערלעבונגען פֿון מיין אַרעסט ביז דעם ראָדאָגאָשטשער לאַגער" [1939].11.8 [„Moje przeżycia od mojego aresztowania 8.11.[1939] do obozu w Radogoszczy”]	82
Dok. 16. Po 12.1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "מינע לאָדזשער איבערלעבונגען" [„Moje łódzkie przeżycia (obóz)”] (לאַגער)	89
Dok. 17. Po 10.1939, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "פֿון דער לאָדזשער קהילה לעבן" [„Z życia łódzkiej gminy”]	91
Dok. 18. Po 09.1939, Warszawa – getto. [Rabin Szolem Trajstman], Relacja pt. "לאָדזש" [„Łódź”]	94
Dok. 19. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "פֿון לאָדזשער לעבן" [„Z łódzkiego życia”]	97
Dok. 20. Po 28.04.1941, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "די טראַגעדיע פֿון די לאָדזשער" [„Tragedia staromiejskiej synagogi w Łodzi”]	99
Dok. 21. Po 5.05.1941, Warszawa – getto. N.N., Opracowanie na temat domu modlitwy przy starej synagodze w Łodzi (5.05.1941 r.)	101
Dok. 22. Po 12.1939, Łódź. [Władze niemieckie Łodzi], Merkblatt für die Aussiedlung von Juden [Zarządzenie o wysiedleniu Żydów]	103
Dok. 23. Po 12.1939, Warszawa – getto. Mojsze Szaja, Relacja żydowskiego chłopca wywiezionego z Łodzi (12.[1939])	105

Rozdział II

Getto – organizacja i warunki życia

Dok. 24. Po 02.1940, Warszawa – getto. D.T., Relacja pt. "די אָרגאַניזאַציע פֿון געטאָ אין" [„Organizacja getta w Łodzi”]	108
Dok. 25. Po 03.1940, Warszawa – getto. L.G., Relacja o wydarzeniach w Łodzi (grudzień 1939 – marzec 1940 r.)	111
Dok. 26. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "לאָדזש" [„Łódź”]	119
Dok. 27. Po 04.1941, Warszawa – getto. Jan Kapczan, פֿינאַנס-ווירטשאַפֿט "מאַטעריאַלן וועגן דער" [„Materiały o gospodarce finansowej żydowskich gmin w czasie wojny”]	123
Dok. 28. Po 10.1940, Warszawa – getto. Zestawienie wszystkich wydziałów resortu pracy w getcie łódzkim i ich wyrobów (fragment)	127
Dok. 29. Po 06.11.1940, Warszawa – getto. Spis wydziałów i placówek (z adresami) administracji żydowskiej w getcie łódzkim	129

Dok. 30. 06.1940–02.1941, Łódź – getto.....	133
a) Przełożony Starszeństwa Żydów w Litzmannstadt [Łodzi], Mordechaj Chaim Rumkowski, Obwieszczenia.....	133
1) nr 60 z 12.06.1940 r., o spisie ludności w getcie w dniu 16.06.1940 r.....	133
2) nr 73 z 28.06.1940 r., o urządzeniu w getcie półkolonii dla dzieci w wieku 4–7 lat i kolonii dla dzieci 7–15-letnich.....	134
3) nr 74 z 2.07.1940 r., o zakazie wychodzenia na ulicę po godzinie 18.00 w dniu 3.07.1940 r.	135
4) nr 104 z 12.08.1940 r., apel o zachowanie spokoju w getcie.....	135
5) nr 107 z 13.08.1940 r., w sprawie składania podań przez komitety domowe o pozwolenie na prowadzenie ogólnodostępnych kuchni	136
6) nr 123 z 20.09.1940 r., o zasadach przyznawania zasiłków, budżecie RŻ.....	137
7) nr 133 z 4.10.1940 r., o wprowadzeniu godziny policyjnej w dniu 4.10.1940 r. na 21.00.....	139
8) nr 134 z 11.10.1940 r., o zakazie handlu w soboty	139
9) nr 136 z 11.10.1940 r., o bezprawnym ubieganiu się o zasiłki	139
10) nr 158 z 6.11.1940 r., o powołaniu Najwyższej Izby Kontroli dla tępienia wykroczeń	140
11) nr 162 z 14.11.1940 r., o przydziale żywności i opału na zimę (grudzień 1940–luty 1941 r.).....	141
12) nr 166 z 19.11.1940 r., o możliwości pracy dla mężczyzn (600 osób) poza gettem, rejestracja 24.11.1940 r.	142
13) nr 176 z 8.12.1940 r., o zakazie handlu artykułami żywnościowymi nabywanymi w sklepach Mordechaja Chaima Rumkowskiego	143
14) nr 177 z 10.12.1940 r., o przejęciu 12.12.1940 r. kuchni domowych.....	143
15) nr 178 z 12.12.1940 r., o rozdaniu kartek żywnościowych 15.12.1940 r.....	145
16) nr 182 z 20.12.1940 r., o wypłatach dla robotników pracujących poza gettem.....	145
17) nr 185 z 24.12.1940 r., spis kuchni (adresy) w getcie łódzkim przejętych przez Mordechaja Chaima Rumkowskiego.....	146
18) nr 186 z 27.12.1940 r., o wprowadzeniu przydziału żywności na kartki w sklepach Rumkowskiego.....	149
19) nr 187 z 28.12.1940 r., o darze chanukowym dla rodzin najuboższych w getcie.....	150
20) nr 195 z 16.01.1941 r., o dodatkowym przydziale chleba.....	152
21) nr 197 z 17.01.1941 r., o podwyżce zasiłków za styczeń 1941 r.	152
22) nr 198 z 18.01.1941 r., o nakazie uprzątnięcia śniegu.....	153
23) nr 199 z 18.01.1941 r., wezwanie do wypożyczenia Wydziałowi Robót Publicznych sprzętu do odśnieżania	154
24) nr 200 z 21.01.1941 r., o przydziale chleba.....	154
25) nr 206 z 1.02.1941 r., o utworzeniu komisji organizujących przesiedlenie ludności w związku z decyzją o zmniejszeniu getta.....	154

VIII Spis treści

b) Przełożony Starszeństwa Żydów w Litzmannstadt [Łodzi], Mordechaj Chaim Rumkowski, Druki	155
1) 12.1940 r., Blankiet karty pocztowej powołania do pracy poza gettem	155
2) Karta mleczna na 03–05.1941 r.	156
3) Dziecięca karta żywnościowa, 1941 r.	157
4) Talon na produkty dla chorych, 1941 r.	157
Dok. 31. 15.05.1940, Łódź – getto. Pieniądze papierowe getta łódzkiego	158
Dok. 32. Po 06.1940, Warszawa – getto. Tabela pt. "פרייזן אין לאָדזש אין יוני 1940" [„Ceny w Łodzi w czerwcu 1940”]	159
Dok. 33. Po 01.1941, b.m. N.N., „Notatka o położeniu gospodarczym getta łódzkiego w końcu stycznia 1941 r.” (30.01.1941 r.) (fragment)	160
Dok. 34. Po 30.04.1940, Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "עפֿיזאָדן פֿון לאָדזשער געטאָ" [„Epizody z łódzkiego getta”]	165
Dok. 35. 1941, Łódź – getto. Kalendarz z getta łódzkiego na rok 1942, opracował Szmul Rozensztajn	166
Dok. 36. 01–04.1942, Łódź – getto. Kooperatywa B. (Litzmannstadt – Getto, Kirchgasse 4), Rachunki wystawione dla B. Strykowskiego za różne artykuły spożywcze i przemysłowe objęte przydziałami kartkowymi w getcie łódzkim	218
Dok. 37. 1942, Warszawa – getto. N.N., Notatka o roli Mordechaja Chaima Rumkowskiego w getcie łódzkim	225
Dok. 38. [1942], Warszawa – getto. N.N., Relacja o getcie łódzkim	228
Dok. 39. a) 01.1942, Warszawa – getto. N.N., Zbiór wierszy: „Ojciec zażydzonych”, „Biją dzwony”, "מיט די ניינער מאַרקן" [„Za dziewięć marek...”]	230
b) Zbiór wierszy: „Lokomotywa”, „Oda do getta”, „Oda do młodości”, „Kuplety gettowe”	235
Dok. 40. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "מיין אַנטלויפֿן פֿון געטאָ" [„Moja ucieczka z getta”]	245
Dok. 41. b.d., Warszawa – getto. N.N., Relacja pt. "די מאַרטיראַלאָגיע פֿון אַ לאָדזשער פֿליט" [„Martyrologia łódzkiego uchodźcy”]	246
Dok. 42. Po 24.10.1940, Warszawa – getto. [Mordechaj Szwarcbard?], "מעניי-דיומא" [„Aktualności”]	254
Dok. 43. 05.01.1941, Łódź – getto. Ch. Częstochowski (Łódź, ul. Towiańskiego 8 m. 1), List z 5.01.1941 r. do S. Schefner (Warszawa, ul. Leszno 64)	255
Dok. 44. 29.12.1941, Łódź – getto. Maria Ulinower (Łódź – getto, Rembrandtstrasse 13), List z 29.12.1941 r. do Sary Brawerman (Częstochowa, ul. Katedralna 9, u I.M. Rotenberg)	257
Dok. 45. Po 1939, Łódź – getto. Chaim Emanuel (Łódź – getto), List do H.Ch. Szachno [Zagana?] (Warszawa)	258
Dok. 46. [15.05.1941], Warszawa – getto. [Hersz Wasser], Notatki	259
Dok. 47. Po 15.05.1941, Warszawa – getto. Mordechaj Chaim Rumkowski, „Referat przewodniczącego Rady Starszych miasta Łodzi wygłoszony w dniu 15.05.1941 r. do przedstawicieli ziomkostwa łódzkiego w Warszawie”	262

Dok. 48. [15.05.1941], Warszawa – getto. Mordechaj Chaim Rumkowski, "רעפֿעראַט-באַריכט פֿונעם עלטעסטן פֿונעם ייִדישן ראָט אין ליצמאַנשטאָט געטאָ ח. רומקאווסקי געהאַלטן דעם 15טן
פֿאַר די פֿאַרשטייער פֿון דער לאָדזשער לאַנדסמאַנשאַפֿט אין וואַרשע" [„Referat spra-
wozdawczy przewodniczącego Rady Żydowskiej getta w Łodzi Chaima Rumkow-
skiego z 15.05.1941 r. wygłoszony przed przedstawicielami ziomkostwa łódzkiego
w Warszawie”]..... 264

Słownik terminów częściej występujących w tekście 267

Bibliografia 271

Summary 273

Indeks osób 275

Indeks geograficzny 279

Nazwy ulic w Łodzi i w innych miastach 282

Wykaz sygnatur 288